

EELNÕU

TÕRVA VALLA EELARVESTRAATEEGIA

2020-2024

Sisukord

1. SISSEJUHATUS.....	3
1.1. Ülevaade eelarvestrateegia koostamisest.....	3
1.2. Eesti riigieelarve ja majandusprognoos	3
1.3. Kohalike omavalitsuste eelarvepositsioon.....	4
2. TULUBAASI ÜLEVAADE JA PRGNOOS	5
3. KULUDE ÜLEVAADE JA PROGNOOS	8
4. PÕHITEGEVUSE TULEMI PROGNOOS	10
5. INVESTEERIMISTEGEVUS	11
6. FINANTSEERIMISTEGEVUS	14
7. SÕLTUVATE ÜKSUSTE FINANTSTEGEVUSE ÜLEVAADE JA PROGNOOS.....	15
8. FINANTSDISTSIPLIIN	16
9. EELARVESTRAATEEGIA TÄITMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANADMINE	17
LISA 1 Tõrva valla eelarvestrateegia 2020-2024	19
LISA 2 Tõrva valla sõltuvate üksuste eelarvestrateegia 2020-2024.....	21
LISA 3 Arvestusüksuse eelarvestrateegia 2020-2024	23

1. SISSEJUHATUS

Valla finantspoliitikas tuleb lähtuda tasakaalustatud ja jätkusuutlikust arengupõhimõttest. Investeeringutega soovitakse saavutada sääst juhtimis- ja majanduskuludes ning kohustisi ei võeta põhitegevuse kulude katteks. Prioriteet on saavutada projektide kaudu valla arengusse vallaelarve välise lisaraha kaasamine.

1.1. Ülevaade eelarvestrateegia koostamisest

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus pikemaajaliselt. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele koostatakse eelarvestrateegia arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, kavandatavate tegevuste finantseerimise planeerimiseks. Eelarvestrateegia hõlmab vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on majandusprognoosid ja selles kajastatakse:

- kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüsi ja prognoosi eelarvestrateegia perioodiks.
- eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, investeerimistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos hinnangulise kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega, eeldatavad finantseerimistegevuse mahud ning likviidsete varade muutus;
- ülevaade kohaliku omavalitsuse üksuse ja temast sõltuvate üksuste majandusolukorrast;
- kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse tegelik netovõlakoormus eelnenud aastal, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositav netovõlakoormus iga aasta lõpu seisuga.

1.2. Eesti riigieelarve ja majandusprognoos

Alates 2020. aastast on riigieelarve ülesehituse fookuses tulemusvaldkondade strateegilised eesmärgid, eelarve planeeritakse nende eesmärkide elluviimiseks loodud programmide läikes. Eelarvega seotud strateegilised arengudokumendid on tulemusvaldkonna arengukava ja programm. Tulenevalt 2020. aastal SARS-CoV-2 viiruse levikuga aset leidvast kriisist toimusid Valitsuskabineti nõupidamised majandus- ja fiskaalpoliitiliste eesmärkide ning eelarve prioriteetide arutamiseks 2020. aasta septembris. Vabariigi Valitsus ei ole näinud 2021-2024 riigi eelarvestrateegiat koostades ette üldist tegevuskulude kasvu (täiendavad palgakulud, koolitused vms). Eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud, et ministriumid ja nende allasutused laiavad 2021.a. eelarve tegevuskuludes võimalikud kokkuhoiumeetmed, et vabanevate vahendite arvelt katta kriitilisi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kulusid. Vabariigi Valitsus on lähtunud sarnastest põhimõtetest ka põhiseaduslike institutsioonide eelarvete puhul.

Perioodil 2021–2024 kasvab riigieelarveliste tulude maht koos edasiantavate tuludega keskmiselt 4,9% aastas, mis on 2020.a. suvise majandusprognoosiga samal tasemel. Võrreldes suvise prognoosiga kasvavad tulud järgmisel aastal kokku 351 miljoni euro võrra ehk 3,2% ning aasta hiljem 233 miljonit eurot ehk 2,0%. 2024. aastaks suurenevad tulud võrreldes käesoleva aastaga 21,1% ehk 2,24 miljardi euro võrra 12,9 miljardi euroni. Riigieelarveliste tulude maht on saadud valitsuses otsustatud tulumeetmete lisamisel Rahandusministeeriumi suvisele majandusprognoosile. Riigieelarve kulud kasvavad aastas keskmiselt 4,4% ehk 550 mln eurot võrreldes 2020. aastaga.

1.3. Kohalike omavalitsuste eelarvepositsioon

Kohaliku omavalitsuse üksused (79 üksust) täidavad olulist rolli avaliku sektori ülesannete täitmisel. Olenemata suurusest täidetakse samu ülesandeid. Üldvalitsemine hõlmab linna- ja vallavalitsuse ning volikogu ülalpidamiskulusid. Majanduskulud (sh elamu- ja kommunaalmajandus) koosnevad peamiselt valla- või linnasisesest ühistranspordist, valla teede ja linnatänavate korrashoiust, veevarustuse korraldamisest ning tänavavalgustusest. Sotsiaalse kaitse all tagatakse hooldekodude ülalpidamine, sotsiaalabi ja –teenuste osutamine ning perede sotsiaalne kaitse. Koolide ja lasteaedade ülalpidamine kuulub haridusvaldkonna alla. Vaba aeg, kultuur ja religioon hõlmab huvikoolide, kultuurimajade, raamatukogude, muuseumide ja spordirajatiste ülalpidamist ning noorsootööd. Ülejäänud valdkonnad moodustavad kohaliku omavalitsuse üksuste (KOV) väljaminekutest väiksema osa – sinna hulka kuuluvad tegevustest nt heakord ning jäätmehoolduse ja heitveekäitluse korraldamine. Kokku ulatus nende väljaminekute maht konsolideeritult tekkepõhiselt 2019. aastal 2,4 mld euroni (sh 0,1 mld eurot kohustuste tasumine). Sellest 63% moodustasid tööjõu- ja majandamiskulud.

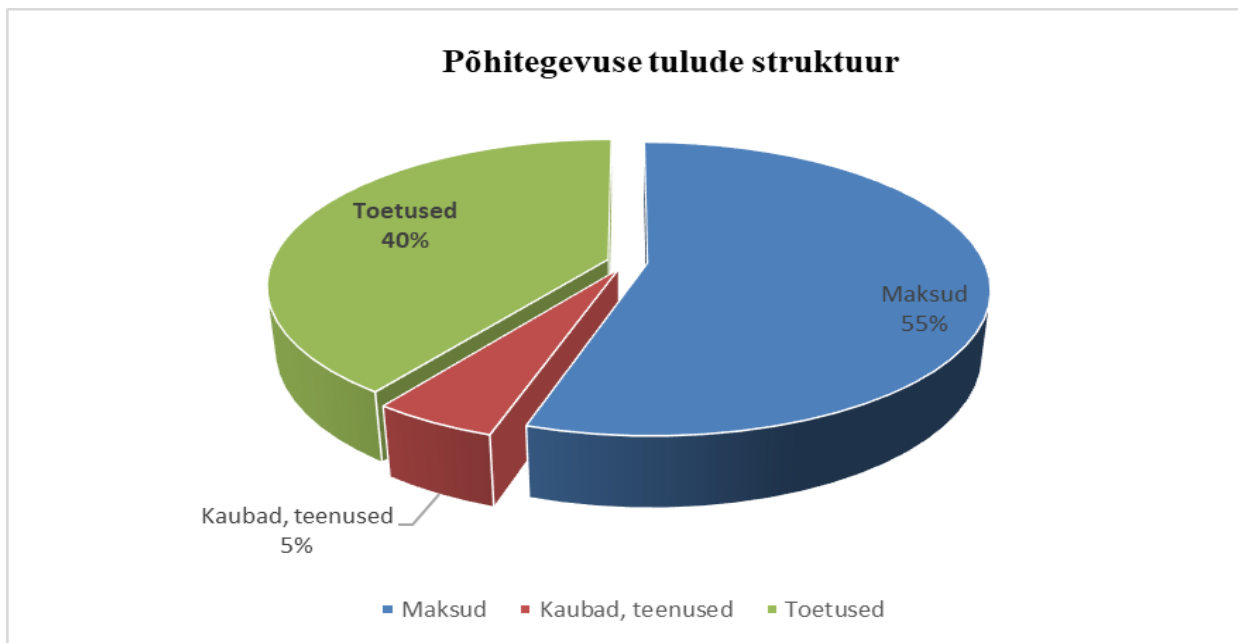
KOV eelarved on iseseisvad ehk nad otsustavad ise nende koostamise üle. Riigieelarvest edasikantavate maksutulude (tulumaks ja maamaks) ning tasandus- ja toetusfondi ühtne eesmärk on tagada neile piisavad vahendid kohaliku elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks. Tasandusfond on mõeldud nende eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades maksta õpetajatele töötasu, korraldada koolis toitlustamist, maksta toimetulekutoetust ning hooldada kohalikke teid. Lisaks on KOV-del võimalus taotleda projektitoetust mitmest meetmest. Muud omatulud hõlmavad peamiselt laekumisi keskkonnatasudest või kaupade ja teenuste müügist.

2017. aastal toimusid kohalikud valimised ja viidi läbi haldusreform, mille tulemusena vähenes KOV-ide arv 213-lt 79-le. Kui valimiste aasta lõpetasid KOV-id defitsiidiga, siis sellele järgneval aastal ulatus KOV-ide ja nendest sõltuvate üksuste tekkepõhine ülejääk 59 mln euroni. 2020. aastaks prognoosib Rahandusministeerium KOV-de ülejäägi kasvu 92 mln euroni. Järgnevatel aastatel langeb nende eelarvepositsioon aga investeerimisaktiivsuse jätkuva kasvu tõttu 0,2% suurusesse puudujääki SKPst.

2. TULUBAASI ÜLEVAADE JA PRGNOOS

Põhitegevuse tulud liigitatakse eelarves järgmiselt: maksutulud, toetused, tulud kaupade ja teenuste müügist ning muud tulud

Üle poole eelarve põhitegevuse tuludest moodustavad maksutulud, millele järgnevad toetused tegevuskuludeks.



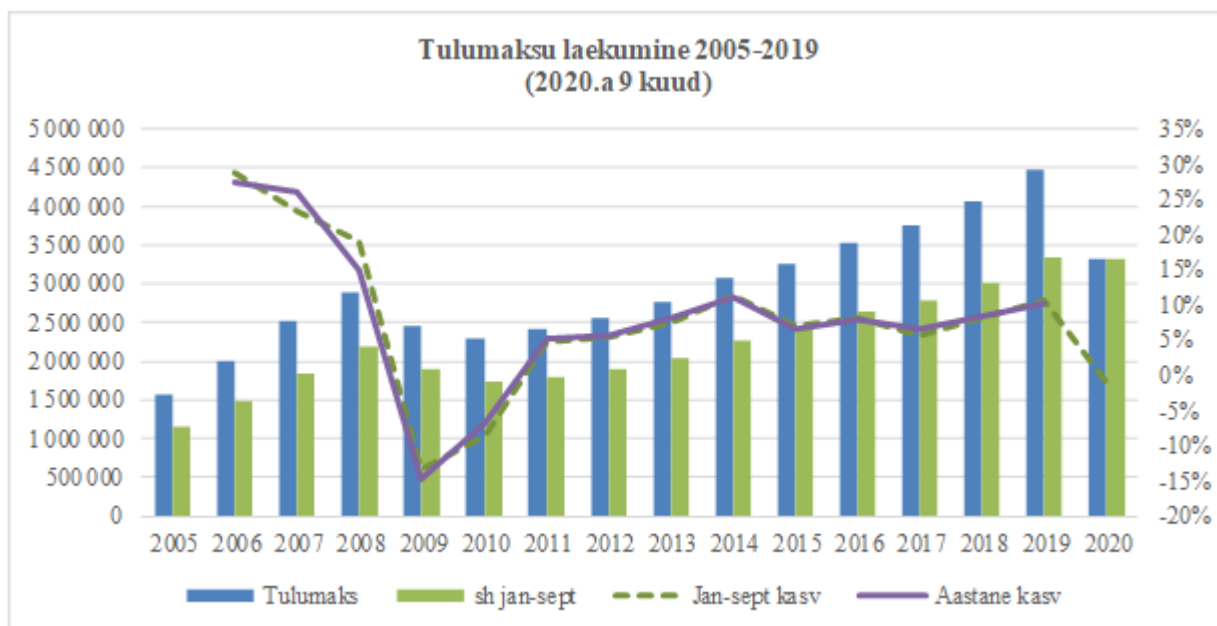
Joonis 1. Tõrva valla põhitegevuse tulude osakaal

Maksutulude prognoos 2020-2024

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Maksutulud	4 743 177	4 770 604	4 826 300	4 975 300	5 205 300	5 305 300
sh tulumaks	4 435 167	4 465 304	4 521 000	4 670 000	4 900 000	5 000 000
sh maamaks	307 914	304 000	305 000	305 000	305 000	350 000
sh muud maksutulud	96	300	300	300	300	300

Maksutulud moodustavad valla eelarves põhitegevuse tuludest üle 50%, millest omakorda kõige suurem maksutulu on üksikisiku tulumaks. Tulumaksu prognoosimine põhineb kolme eeldusel - maksumaksjate arv, sissetulek ning tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe.

Eelarvestrateegias on prognoositud igal järgneval aastal tulumaksu laekumise tõusu 1- 4 %.



Joonis 2. Tulumaksu laekumine Tõrva valla eelarvesse 2005-2020

Maamaks on riiklik maks, mis laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Tõrva vallas on ühtseks maamaksumääraks ärimaal, metsamaal ja muul maal 2,5%, haritava maa maksumäär on 2%. Maa maksustamismäärade muudatusi ei ole eelarvestrateegias planeeritud, seega on kavandatud laekumine igal aastal stabiilne – 305 000 eurot.

Tulud kaupade ja teenuste müügist prognoos 2020-2024

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Tulud kaupade ja teenuste müügist	392 475	355 000	340 000	350 000	350 000	350 000

Põhitegevuse tulude kogumahust moodustab kaupade ja teenuste müük eelarves ca 5%.

Kõige suurema osa kaupade ja teenuste müügist moodustavad haridusvaldkonna tulud. Pikemas prognoosis on planeeritud isegi mõningane haridusvaldkonna tulude vähenemine (laekumine teistelt omavalitsustelt koolitusteenuse eest ning lasteaiateenuste eest).

Tõrva valla eelarvesse laekuvate toetuste prognoos 2020-2024

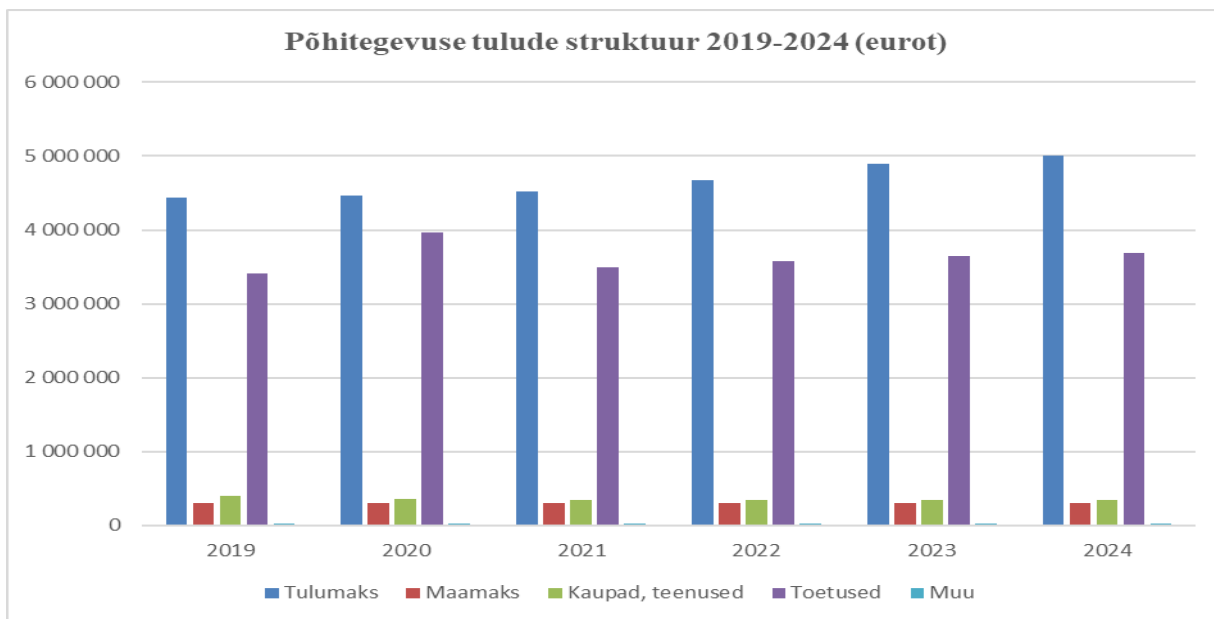
	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 413 293	3 970 695	3 495 000	3 575 000	3 645 000	3 695 000
sh tasandusfond	946 980	1 043 908	1 050 000	1 100 000	1 150 000	1 200 000
sh toetusfond	2 274 547	2 802 837	2 370 000	2 400 000	2 420 000	2 420 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	191 766	123 950	75 000	75 000	75 000	75 000

Iga-aastases riigieelarves on ette nähtud toetus nõrgema tulubaasiga kohalikele omavalitsustele. Eelarve **tasandusfondi** eesmärk on ühtlustada nende kohalike omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Tasandusfondi arvestamisel võetakse aluseks kohaliku omavalitsuse tulubaas (laekuv üksikisiku tulumaks, maamaks) ning arvestatav kuluvajadus. Kulude parameetriteks on elanike arv, hooldatavate arv, teede ja tänavate pikkus. 2021.aasta tasandusfond on jäänud 2020 aasta tasemele aastatel 2022-2024 on arvestatud siiski mõningase tõusuga.

Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi ülesannete täitmisel. Toetust antakse üldistel alustel taotlusi kogumata. Toetusfond jaguneb hariduskulude toetuseks, toimetulekutoetuseks, sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetuseks, vajaduspõhiseks peretoetuseks, sündide ja surmade registreerimise jm toetuseks. 2021.aasta toetusfond on jäänud 2020 aasta alguse tasemele. 2022-2024 on arvestatud siiski mõningase tõusuga.

Eelarvestrateegiasse planeeritud **muud toetused** on saadav toetus Haridus- ja Teadusministeeriumilt õpilaskodu tegevuseks ja Rahandusministeeriumilt õppelaenude tasumiseks.

Tõrva valla eelarve tulude struktuuri prognoosi iseloomustab joonis 3.

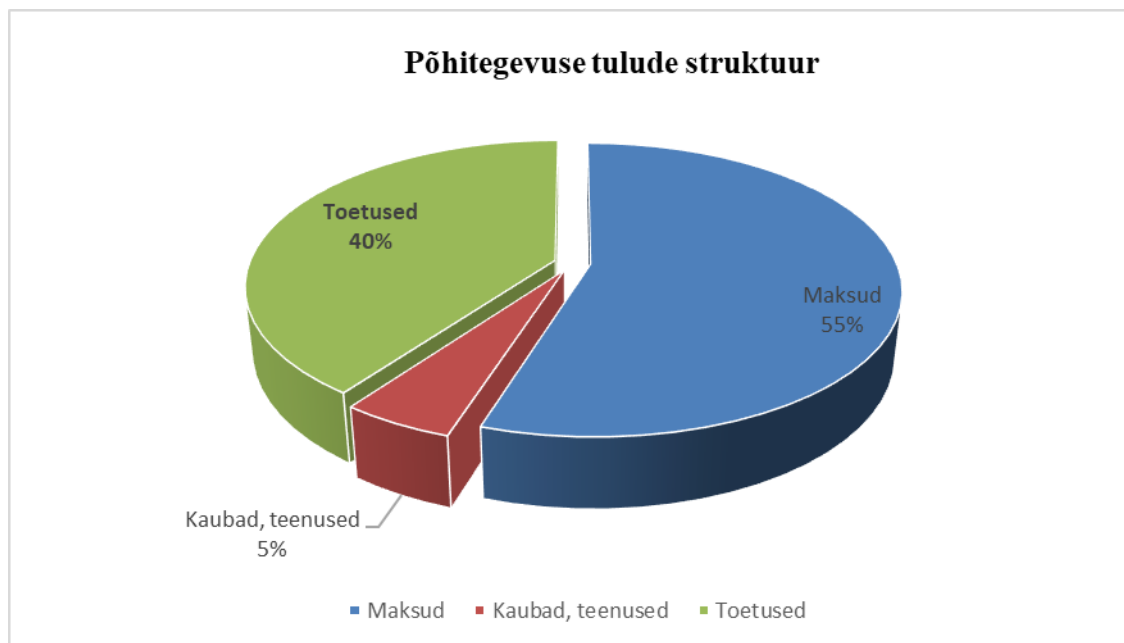


Joonis 3. Tulude struktuur Tõrva valla eelarvesse 2019-2024

3. KULUDE ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Põhitegevuse kulud liigitatakse järgmiselt: antavad toetused (sh sotsiaaltoetused), personalikulud, majandamiskulud ja muud kulud.

Tõrva valla eelarve põhitegevuse kulude struktuuri osakaal on esitatud joonisel 4.



Joonis 4. Tõrva valla põhitegevuse kulude struktuur

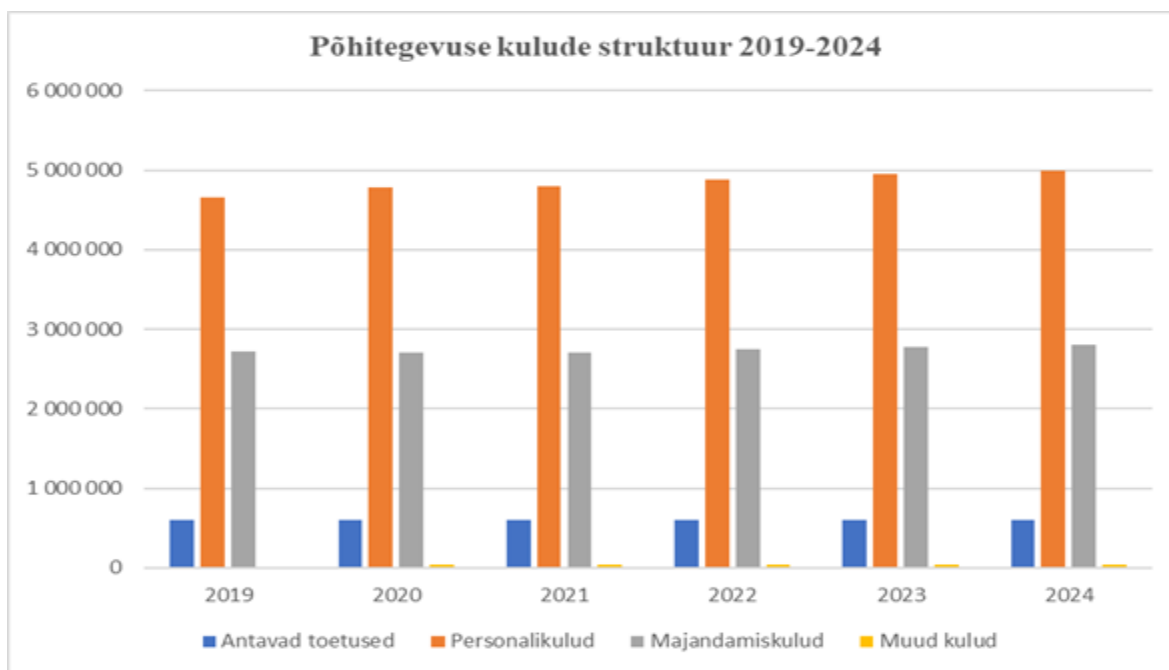
Tõrva valla põhitegevuse kulude prognoos 2020-2024

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Põhitegevuse kulud kokku	7 977 834	8 120 275	8 140 000	8 271 000	8 367 300	8 440 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	601 144	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Muud tegevuskulud	7 376 690	7 520 275	7 540 000	7 671 000	7 767 300	7 840 000
sh personalikulud	4 660 413	4 780 000	4 800 000	4 886 000	4 952 300	5 000 000
sh majandamiskulud	2 715 628	2 700 000	2 700 000	2 745 000	2 775 000	2 800 000
Muud kulud	649	40 275	40 000	40 000	40 000	40 000

Kulude eelarves toetustena käsitletakse **sotsiaaltoetuseks** ja **muude tegevuste toetuseks** antavaid summasid. 65% antavatest toetustest moodusavad sotsiaalvaldkonna toetused ning 35% on toetused kultuuri ja hariduse valdkonnas tegutsevatele asutustele ning isikutele.

Personalikulude prognoosimisel on lähtutud sellest, et 2021. aastal personalikulud jäävad 2020.aasta tasemele. Järgnevatel aastatel prognoositud vähesel määral iga-aastane kasv. Personalikulud moodustavad eelarvestrateegia perioodil 61-64% põhitegevuse kuludest.

Majandamiskulud moodustavad põhitegevuse kulude eelarvest ca 35%. Aastatel 2021-2024 on prognoositud eelarvestrateegias majandamiskulud 4 aastat enam-vähem stabiilsena. Aastatel 2023-2024 on prognoositud tuludes väike tõus.



Joonis 5. Tõrva valla põhitegevuse kulude struktuuri prognoos 2020-2024

4. PÕHITEGEVUSE TULEMI PROGNOOS

Põhitegevuse tulem (põhitegevuse tulude ja kulude vahe) on eelarvestrateegia prognoositavatel aastatel positiivne. Positiivne tulem peaks ära katma vähemalt olemasolevate laenude teenindamise kulud (laenu põhiosa tagasimaksed ja intressikulud). Samuti saab positiivset tulemit kasutada investeeringute finantseerimiseks.

Tõrva valla põhitegevuse tulemi prognoos 2020-2024

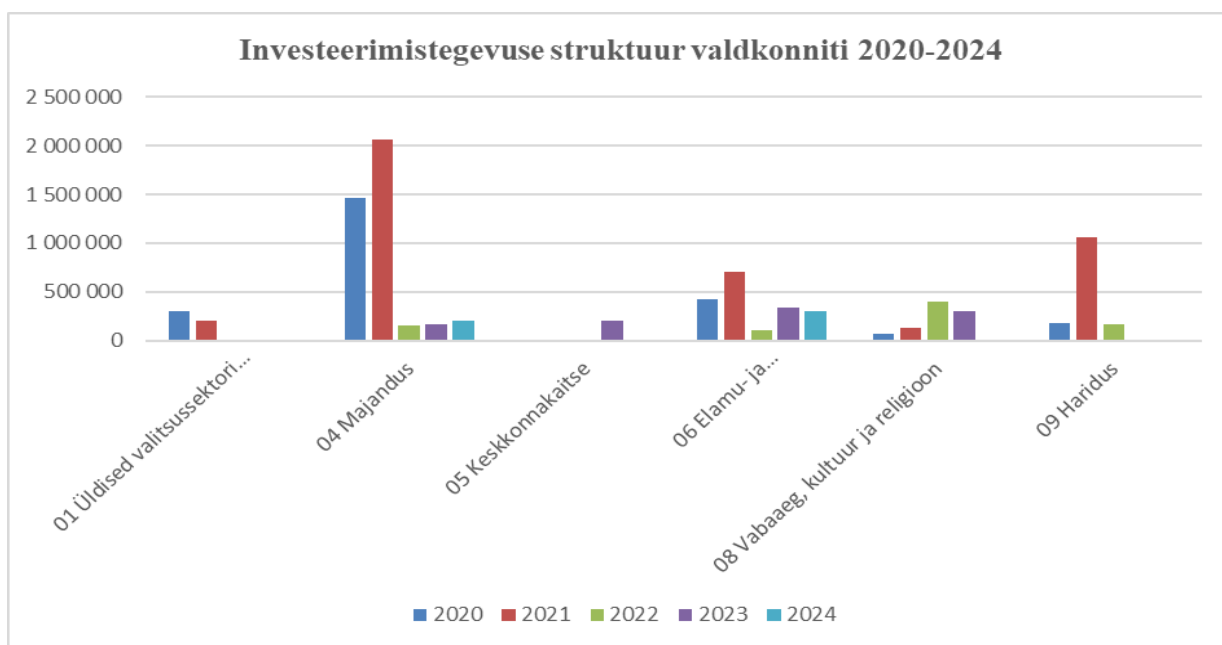
	2019 täitmine	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	8 574 991	9 120 299	8 686 300	8 925 300	9 225 300	9 375 300
Põhitegevuse kulud kokku	7 977 834	8 120 275	8 140 000	8 271 000	8 367 300	8 440 000
Põhitegevuse tulem	597 157	1 000 024	546 300	654 300	858 000	935 300
Finantskulud (-)	-23 336	-28 000	-50 000	-53 000	-48 000	-49 000
Laenu makse	-301 180	-286 000	-355 000	-450 000	-450 000	-470 000

5. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse põhiosa moodustab põhivarade soetused, samuti valla poolt toetusena antavad summad sihtfinantseerimiseks (toetus põhivara soetuseks). Investeeringustegevuse kulud on ka finantskulud (laenude intressid).

Investeeringustegevuse prognoos 2020-2024

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Investeeringustegevus kokku	-87 495	-1 919 000	-3 003 000	-514 000	-508 000	-239 000
Põhivara müük (+)	17 600	65 000	35 000	35 000	20 000	0
Põhivara soetus (-)	-622 347	-1 116 000	-2 454 000	-722 000	-910 000	-400 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	4 398	-874 000	-1 298 000	-706 000	-690 000	-400 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	626 745	460 000	1 206 000	66 000	270 000	50 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-86 157	-1 300 000	-1 740 000	160 000	160 000	160 000
Finantskulud (-)	-23 336	-28 000	-50 000	-53 000	-48 000	-49 000



Joonis 6. Investeeringustegevus valdkondade lõikes

Aastatel 2020-2024 Tõrva vallas kavandatavad suuremad investeeringud

	2020	2021	2022	2023	2024
Vallamaja hoone rekonstrueerimine	200 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	200 000				
Mulgi Elamuskeskuse rajamine Sooglemäele (antav toetus)	100 000	200 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	100 000	200 000			
Ujula-õpilaskodu ehitus (antav toetus)	1 100 000	1 400 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 100 000	1 400 000			
Hajaasustuse investeeringud (antavad toetused)	110 000	100 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	60 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Helme kiriku ja linnuse varemete konserveerimine	46 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	31 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	15 000				
Kalmistu tänava kõnnitee rekonstrueerimine	7 000	82 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	7 000	82 000			
Teede, tänavate ja platside ehitus	200 000	500 000	100 000	120 000	150 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	200 000	200 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		300 000	100 000	120 000	150 000
Asulate välisvalgustuse projekteerimine ja ehitus	315 000	600 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	155 000	440 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	160 000	160 000			
Helme-Linna küla kergliiklustee valgustus	48 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	48 000				
Kunstlume tootmiseks investeeringud	64 000	32 000	32 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	48 000	16 000	16 000		

<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	16 000	16 000	16 000		
Kaasaegsete munitsipaal-üüriruumide rajamine	0	0	0	200 000	200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>				200 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					200 000
Tõrva Gümnaasiumi hoone ja staadionite rekonstrueerimine	50 000	1 060 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		470 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	50 000	590 000			
Tõrva Gümnaasiumi lifti ehitus	80 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	38 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	42 000				
Hummuli Põhikooli spordihoone ehitus	0	0	170 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			170 000		
Lasteaed Tõrvalill katlamaja ehitus	39 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	39 000				
Riidaja mõisakompleksi rekonstrueerimine	0	100 000	170 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		100 000	170 000		
Tõrva kinohoone arendamine multifunktsionaalseks meelelahutus- ja vabaaja keskuseks	0	0	200 000	300 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			200 000	300 000	
Veskijärve puhkeala väljaarendamine	0	0	0	200 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				200 000	
KOKKU	2 359 000	4 074 000	772 000	920 000	450 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	522 000	1 176 000	66 000	250 000	50 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 837 000	2 898 000	706 000	670 000	400 000

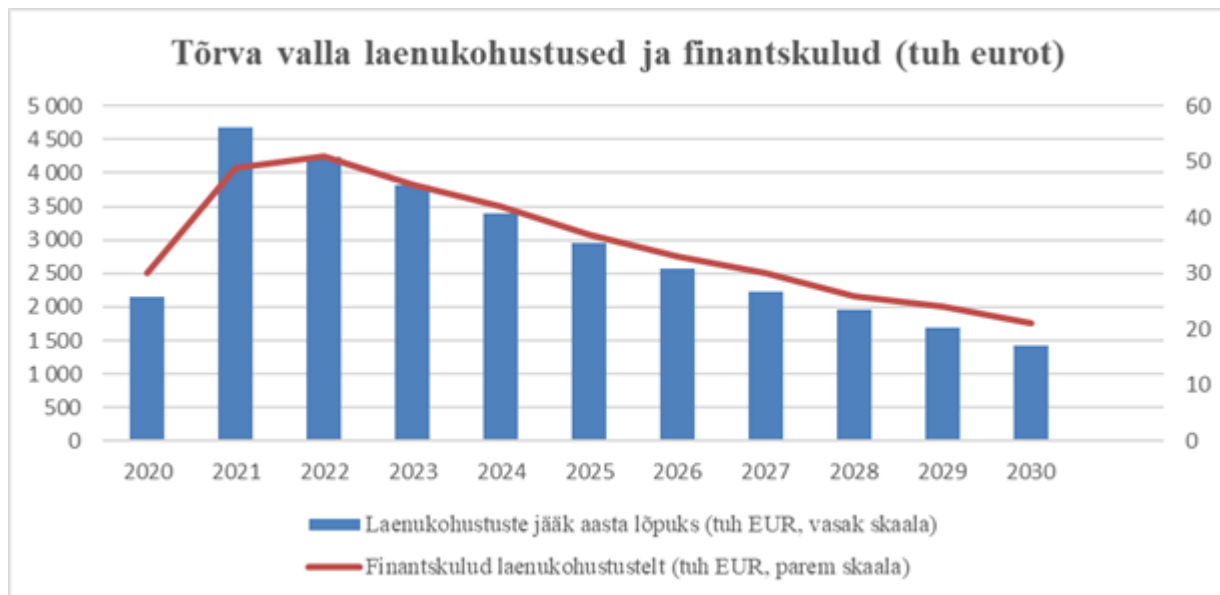
6. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistegevusega tagatakse investeerimistegevuse rahastamine. Arvestama peab seda, et valla võlakooormus hoitakse seadusega lubatud määral ja tagatakse olemasolevate maksekohustuste täitmine.

Tõrva valla finantseerimistegevuse prognoos 2020-2024

	2019 tegelik	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Finantseerimistegevus	-301 180	-286 000	2 625 000	-450 000	-350 000	-470 000
Kohustiste võtmine (+)	0	0	2 980 000		100 000	
Kohustiste tasumine (-)	-301 180	-286 000	-355 000	-450 000	-450 000	-470 000

2019. aasta lõpu seisuga oli Tõrva valla võlakohustuse maht 2 443 tuhat eurot. 2019.a. laenu juurde ei võetud. Laenu võtmine planeeriti ja laenuleping sõlmiti 2020. aastal kokku 2 980 tuh eurot. Laenulepingu alusel on laenu kasutamisele võtmise tähtaeg 2021.a. juulikuus. Seepärast on eelarvestraategias laenu kasutusele võtmine kogu mahus planeeritud aastasse 2021.



Joonis 7. Tõrva valla laenukoormuse prognoos 2020-2030

7. SÕLTUVATE ÜKSUSTE FINANTSTEGEVUSE ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud Tõrva valla sõltuvate üksustena OÜ Tõrva Tervisekeskus, OÜ Tõrva Veejõud ja SA Tõrva Haigla finantsnäitajaid.

OÜ Tõrva Tervisekeskus peamiseks teenuse osutamise liigiks on tervishoiualaste teenuste osutamine (koolitervishoid, ambulatoorne hooldusravi ning radioloogiateenuse osutamine). Samuti saab OÜ Tõrva Tervisekeskus renditulu ruumide väljaüürimisest.

2020. aastal on planeeritud esmatasandi tervisekeskuste investeeringute kava raames rekonstrueerida hoone perearstidele. Investeeringu suurus on ca 1,2 miljonit eurot, millest saadav toetus ca 600 tuh eurot. Omaosalus kaetakse asutuse vabade vahendite arvelt ja võetava laenuga. Võetava laenu summaks on ca 550 tuh eurot.

OÜ Tõrva Tervisekeskus põhitegevuse tulude ja kulude prognoos 2020-2024

OÜ Tõrva Tervisekeskus	2019 täitmine	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku (+)	127 842	170 460	169 500	224 000	241 000	249 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	181 514	247 400	164 000	200 000	206 000	211 000
Võlakohustus aastalõpu seisuga	0	0	550 700	499 200	448 200	397 700

SA Tõrva Haigla tegevusalaks on statsionaarse hooldusteenuse osutamine.

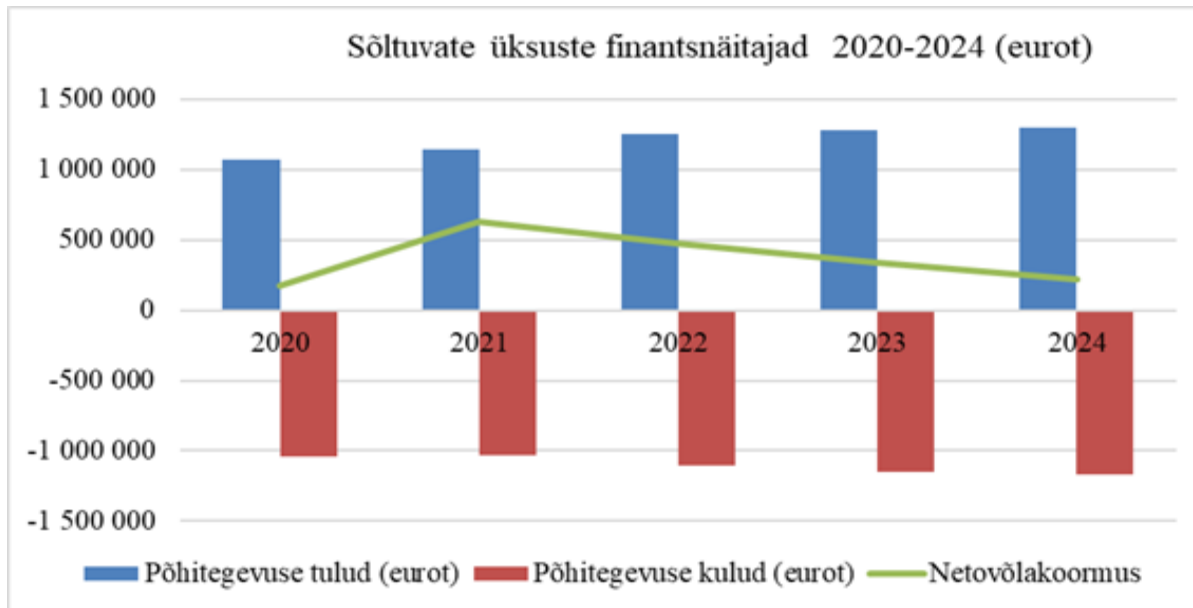
SA Tõrva Haigla põhitegevuse tulude ka kulude prognoos 2020-2024

SA Tõrva Haigla	2019 täitmine	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku (+)	383 595	483 000	553 120	597 300	597 800	597 800
Põhitegevuse kulud kokku (+)	471 362	460 140	525 000	547 900	576 645	582 645

OÜ Tõrva Veejõud tegevusalaks on vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine Tõrva vallas

OÜ Tõrva Veejõud põhitegevuse tulude ja kulude prognoos 2020-2024

OÜ Tõrva Veejõud	2019 täitmine	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku (+)	479 411	416 500	423 900	433 200	442 700	452 600
Põhitegevuse kulud kokku (+)	399 253	335 450	345 783	356 700	368 000	379 900
Võlakohustus aastalõpu seisuga	362 000	446 900	392 400	338 100	284 000	230 100



Joonis 8. Sõltuvate üksuste finantsnäitajate prgnoos 2020-2024

8. FINANTSDISTSIPLIIN

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini hinnatakse eelkõige järgmise kahe näitaja alusel:

- **põhitegevuse tule**m, mis peab olema vähemalt 0 või positiivne;

Tõrva valla põhitegevuse tulemi prognoos 2020-2024

	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	9 120 299	8 686 300	8 925 300	9 225 300	9 375 300
Põhitegevuse kulud kokku	8 120 275	8 140 000	8 271 000	8 367 300	8 440 000
Põhitegevuse tule m	1 000 024	546 300	654 300	858 000	935 300

- **netovõlakoormus**, mis ei tohi olla suurem kui põhitegevuse tulude ja kulude kuuekordne vahe. Kui see on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib

netovõla koormus ulatuda 60 protsendini vastava eelarveaasta põhitegevuse tuludest. 2020.aastal tehti kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muudatus, millega suurendatakse ajutiselt kohalike omavalitsuste üksuste netovõlakoormuse ülempiiri. Aastatel 2020-2021 võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda senise 60% asemel 80%-ni (võimekatatel ka kuni 100%-ni).

Tõrva valla netovõlakoormuse prognoos 2020-2024

	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	251 449	419 749	110 049	110 049	336 349
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 214 157	4 839 157	4 389 157	4 039 157	3 569 157
Netovõlakoormus (eurodes)	1 962 708	4 419 408	4 279 108	3 929 108	3 232 808
Netovõlakoormus (%)	21,5%	50,9%	47,9%	42,6%	34,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	9 120 299	6 949 040	5 355 180	5 535 180	5 625 180
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	7 157 591	2 529 632	1 076 072	1 606 072	2 392 372

9. EELARVESTRATEEGIA TÄITMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANDAMINE

Tõrva valla eelarvestrateegia elluviimisega kaasnevad riskid on valla sise- või väliskeskkonnast tulenevate asjaolude arengud, mis võivad märkimisväärselt mõjutada visiooni ja eesmärkide saavutamist ning selle tarvis investeeringute rahastamise edukat elluviimist.

Olulisemad riskid, mille maandamisele tuleb tähelepanu pöörata on järgmised **majanduslikud riskid**.

Majanduskasvu aeglustumine, töökohtade arvu vähenemine ja tööpuuduse suurenemine, mille tagajärjel laekumised vallaeelarvesse jäävad kavandatust väiksemaks ning toimetulekuks osutatavat rahalist abi napib. Vallaeelarvesse alalaekumise tulemusena võib osa arengukavas planeeritud töid rahapuudusel lükkuda ajaliselt edasi või tuleb nende täitmiseks leida doonoritelt täiendavaid rahalisi vahendeid. Riiklikest vahenditest ja Euroopa Liidu struktuurifondidest toetus kavandatud mahus jääb projektide rahastamatuse tõttu saamata, mistõttu investeeringute loetelus tuleb teha muutusi. Ühe-aastase eelarve koostamise piiratus ja valla nelja aasta eelarvestrateegiast mittekinnipidamine viivad ümberkorraldusteni kavandatus. Teenuste/toodete hinnatõus, mille tulemusena kavandatud tööde läbiviimiseks sisendid kallinevad ei võimalda projekte õigeaegselt ellu viia. Keskvalitsus eirab kohalike omavalitsuste finantsautonoomiat, kehtestades kohustusi, mis ei ole ressursidega kaetud.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- konservatiivse eelarvestrateegia elluviimine, paindlik finantsjuhtimine;
- projektitaotluste põhjalik ettevalmistamine ja nende järjekindel esitamine kaasfinantseerimise saamiseks riigieelarvest ja Euroopa Liidu struktuurivahenditest, projektide koostamise ja juhtimise võimekuse kasvatamine;
- selgitustöö, et vallas elavad inimesed registreeriks ennast rahvastikuregistris, mis suurendab üksikisiku tulumaksu laekumist vallaeelarvesse ja suurendab võimalusi investeerinuteks;
- vallavara ja teiste ressursside säästlik kasutamine, konservatiivse rahastamispoliitika viljelemine ja reserve seadmine;
- valla osutatavatelt teenustelt saadava omatulu suurendamine ja selle suunamine investeringuteks;
- erinevate finantseerijate kaasamine projektide rahastamisse, usaldusväärsete ja asjatundlike partneritega koostöö tööde teostamiseks ning teenuste osutamiseks.

LISA 1 Tõrva valla eelarvestrateegia 2020-2024

TÕRVA VALLAVALITSUS	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	8 574 991	9 120 299	8 686 300	8 925 300	9 225 300	9 375 300
Maksutulud	4 743 177	4 770 604	4 826 300	4 975 300	5 205 300	5 305 300
sh tulumaks	4 435 167	4 465 304	4 521 000	4 670 000	4 900 000	5 000 000
sh maamaks	307 914	305 000	305 000	305 000	305 000	305 000
sh muud maksutulud	97	300	300	300	300	300
Tulud kaupade ja teenuste müügist	392 475	355 000	340 000	350 000	350 000	350 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 413 293	3 970 695	3 495 000	3 575 000	3 645 000	3 695 000
sh tasandusfond	946 980	1 043 908	1 050 000	1 100 000	1 150 000	1 200 000
sh toetusfond	2 274 547	2 802 837	2 370 000	2 400 000	2 420 000	2 420 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	191 766	123 950	75 000	75 000	75 000	75 000
Muud tegevustulud	26 045	24 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Põhitegevuse kulud kokku	7 977 834	8 120 275	8 140 000	8 271 000	8 367 300	8 440 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	601 144	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Muud tegevuskulud	7 376 690	7 520 275	7 540 000	7 671 000	7 767 300	7 840 000
sh personalikulud	4 660 413	4 780 000	4 800 000	4 886 000	4 952 300	5 000 000
sh majandamiskulud	2 715 628	2 700 000	2 700 000	2 745 000	2 775 000	2 800 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>						
sh muud kulud	649	40 275	40 000	40 000	40 000	40 000
Põhitegevuse tulem	597 157	1 000 024	546 300	654 300	858 000	935 300
Investeeringustegevus kokku	-87 495	-1 919 000	-3 003 000	-514 000	-508 000	-239 000
Põhivara müük (+)	17 600	65 000	35 000	35 000	20 000	
Põhivara soetus (-)	-622 347	-1 116 000	-2 454 000	-722 000	-910 000	-400 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	4 398	-874 000	-1 298 000	-706 000	-690 000	-400 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	626 745	460 000	1 206 000	66 000	270 000	50 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-86 157	-1 300 000	-1 740 000	160 000	160 000	160 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	0	0				
Finantskulud (-)	-23 336	-28 000	-50 000	-53 000	-48 000	-49 000
Eelarve tulem	509 662	-918 976	-2 456 700	140 300	350 000	696 300
Finantseerimistegevus	-301 180	-286 000	2 625 000	-450 000	-350 000	-470 000
Kohustiste võtmine (+)	0	0	2 980 000		100 000	
Kohustiste tasumine (-)	-301 180	-286 000	-355 000	-450 000	-450 000	-470 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	194 745	-624 976	168 300	-309 700		226 300

Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-13 737	580 000	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	876 425	251 449	419 749	110 049	110 049	336 349
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 500 157	2 214 157	4 839 157	4 389 157	4 039 157	3 569 157
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksud (kontogrupp 2038)						
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	1 623 732	1 962 708	4 419 408	4 279 108	3 929 108	3 232 808
Netovõlakoormus (%)	18,9%	21,5%	50,9%	47,9%	42,6%	34,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	5 144 995	9 120 299	6 949 040	5 355 180	5 535 180	5 625 180
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	60,0%	100,0%	80,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 521 262	7 157 591	2 529 632	1 076 072	1 606 072	2 392 372
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	6%	-5%	3%	3%	2%
Põhitegevuse kulude muutus	-	2%	0%	2%	1%	1%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,07	1,12	1,07	1,08	1,10	1,11

		2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Investeeringuobjektid						
01 Üldised valitsussektori teenused		200 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		200 000				
02 Riigikaitse		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
03 Avalik kord ja julgeolek		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
04 Majandus		360 000	662 000	150 000	170 000	200 000
sh toetuse arvelt			230 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		360 000	432 000	150 000	170 000	200 000
05 Keskkonnakaitse		0	0	0	200 000	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					200 000	
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		315 000	600 000	0	240 000	200 000
sh toetuse arvelt		155 000	440 000		220 000	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		160 000	160 000		20 000	200 000

07 Tervishoid		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon		64 000	132 000	402 000	300 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		48 000	16 000	16 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		16 000	116 000	386 000	300 000	
09 Haridus		177 000	1 060 000	170 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		39 000	470 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		138 000	590 000	170 000		
10 Sotsiaalne kaitse		0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
KÕIK KOKKU		1 116 000	2 454 000	722 000	910 000	400 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		242 000	1 156 000	16 000	220 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		874 000	1 298 000	706 000	690 000	400 000

LISA 2 Tõrva valla sõltuvate üksuste eelarvestrateegia 2020-2024

	2019 tegelik	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
OÜ Tõrva Veejõud						
Põhitegevuse tulud kokku (+)	479 411	416 500	423 900	433 200	442 700	452 600
Põhitegevuse kulud kokku (+)	399 253	335 450	345 783	356 700	368 000	379 900
Põhitegevustulem	80 158	81 050	78 117	76 500	74 700	72 700
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-104 025	-79 200				
Eelarve tulem	-23 867	1 850	78 117	76 500	74 700	72 700
Finantseerimistegevus (-/+)	-39 826	-39 300	-54 500	-54 300	-54 100	-53 900
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-63 693	-37 450	23 617	22 200	20 600	18 800
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	217 951	180 501	204 118	226 318	246 918	265 718
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	362 000	446 900	392 400	338 100	284 000	230 100
Netovõlakoormus (eurodes)	144 049	266 399	188 282	111 782	37 082	0
Netovõlakoormus (%)	30,0%	64,0%	44,4%	25,8%	8,4%	0,0%

	2019 tegelik	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
OÜ Tõrva Tervisekeskus						
Põhitegevuse tulud kokku (+)	127 842	170 460	169 500	224 000	241 000	249 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	181 514	247 400	164 000	200 000	206 000	211 000
Põhitegevustulem	-53 672	-76 940	5 500	24 000	35 000	38 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)		-85 000	-558 700			

Eelarve tulem	-53 672	-161 940	-553 200	24 000	35 000	38 000
Finantseerimistegevus (-/+)			550 700	-51 500	-51 000	-50 500
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-60 000	-145 600	-2 500	-27 500	-16 000	-12 500
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-6 328	16 340				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	211 000	65 400	62 900	35 400	19 400	6 900
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	550 700	499 200	448 200	397 700
Netovõlakoomus (eurodes)	0	0	487 800	463 800	428 800	390 800
Netovõlakoomus (%)	0,0%	0,0%	287,8%	207,1%	177,9%	156,9%

SA Tõrva Haigla	2019 tegelik	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	383 595	483 000	553 120	597 300	597 800	597 800
Põhitegevuse kulud kokku (+)	471 362	460 104	525 000	547 900	576 645	582 645
Põhitegevustulem	-87 767	22 896	28 120	49 400	21 155	15 155
Investeerimistegevus kokku (+/-)						
Eelarve tulem	-87 767	22 896	28 120	49 400	21 155	15 155
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-95 930	22 896	28 120	49 400	21 155	15 155
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-8 163					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks		22 896	51 016	100 416	121 571	136 726
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	0	0	0	0
Netovõlakoomus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoomus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

LISA 3 Arvestusüksuse eelarvestrateegia 2020-2024

Tõrva valla konsolideerimisgrupp	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	9 565 839	10 190 259	9 832 820	10 179 800	10 506 800	10 674 700
Põhitegevuse kulud kokku	9 029 963	9 163 229	9 174 783	9 375 600	9 517 945	9 613 545
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	535 876	1 027 030	658 037	804 200	988 855	1 061 155
Investeeringustegevus kokku	-191 520	-2 083 200	-3 561 700	-514 000	-508 000	-239 000
Eelarve tulem	344 356	-1 056 170	-2 903 663	290 200	480 855	822 155
Finantseerimistegevus	-341 006	-325 300	3 121 200	-555 800	-455 100	-574 400
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-24 878	-785 130	217 537	-265 600	25 755	247 755
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-28 228	596 340	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 305 376	520 246	737 783	472 183	497 938	745 693
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 862 157	2 661 057	5 782 257	5 226 457	4 771 357	4 196 957
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	1 556 781	2 140 811	5 044 474	4 754 274	4 273 419	3 451 264
Netovõlakoormus (%)	16,3%	21,0%	51,3%	46,7%	40,7%	32,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	5 739 503	10 190 259	7 866 256	6 107 880	6 304 080	6 404 820
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	100,0%	80,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 182 722	8 049 448	2 821 782	1 353 606	2 030 661	2 953 556